



Euroopa Maaelu Arengu  
Põllumajandusfond:  
Euroopa investeeringud  
maapiirkondadesse

# Kuidas finantsrisike põllumajanduskultuuride kasvatamisel hinnata?

Koostanud: Maire Nurmet

Mati Mõtte

08. ja 12. detsember 2017



[www.emu.ee](http://www.emu.ee)  
**Eesti Maaülikool**  
Estonian University of Life Sciences

# Millest täna räägime?

- Mis on riskide hindamine integreeritud meetodil?
- Finantsriskide hindamine ja mõju vähendamine
- Harjutus

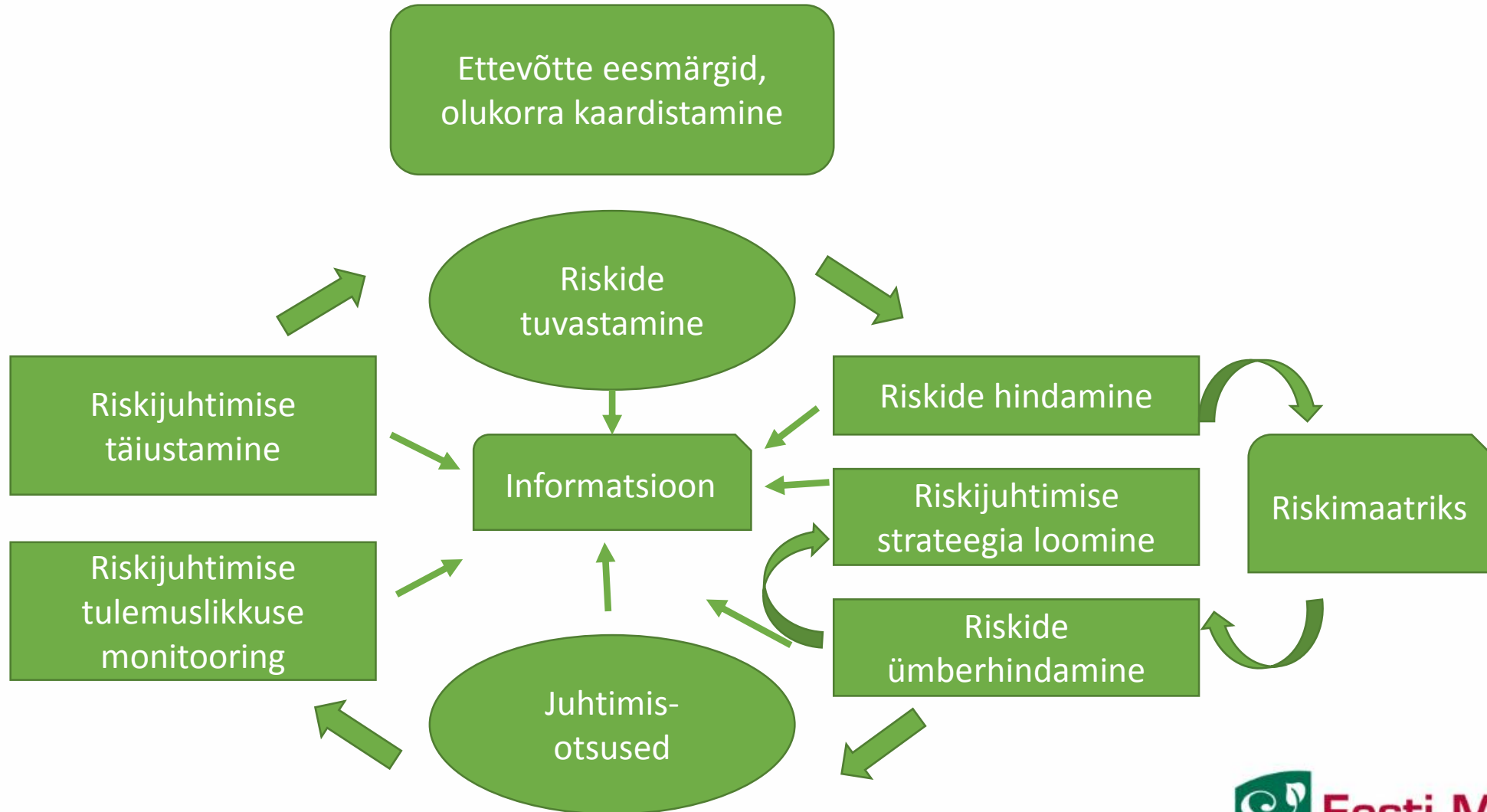
Lektorid: Maire Nurmet, Mati Mõtte

# Miks äririske teadlikult tuvastada?

- toodangu turule vastavuse tagamine;
- müügitulu stabiilsus või kasvatamine;
- tegevuskulude kasvu vältimine;
- varade väärtuse taseme tagamine;
- kohustuste suurenemise vältimine;
  
- Ebasoovitavate tulemuste vältimine!



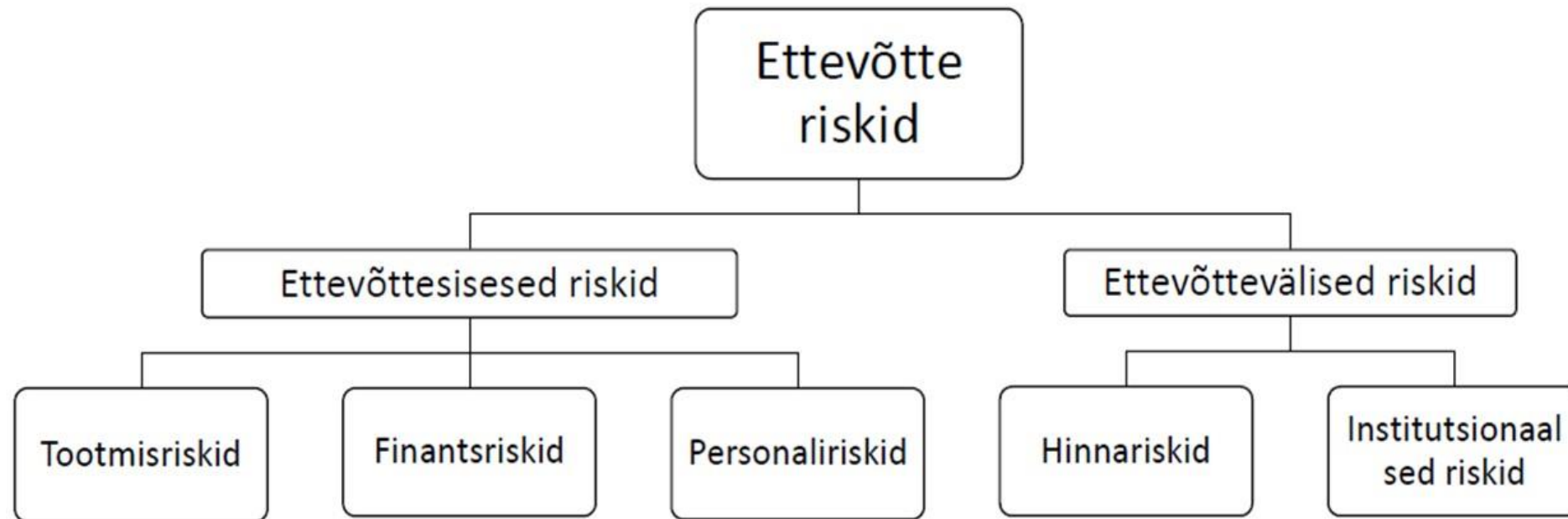
# Riskijuhtimise protsessi etapid



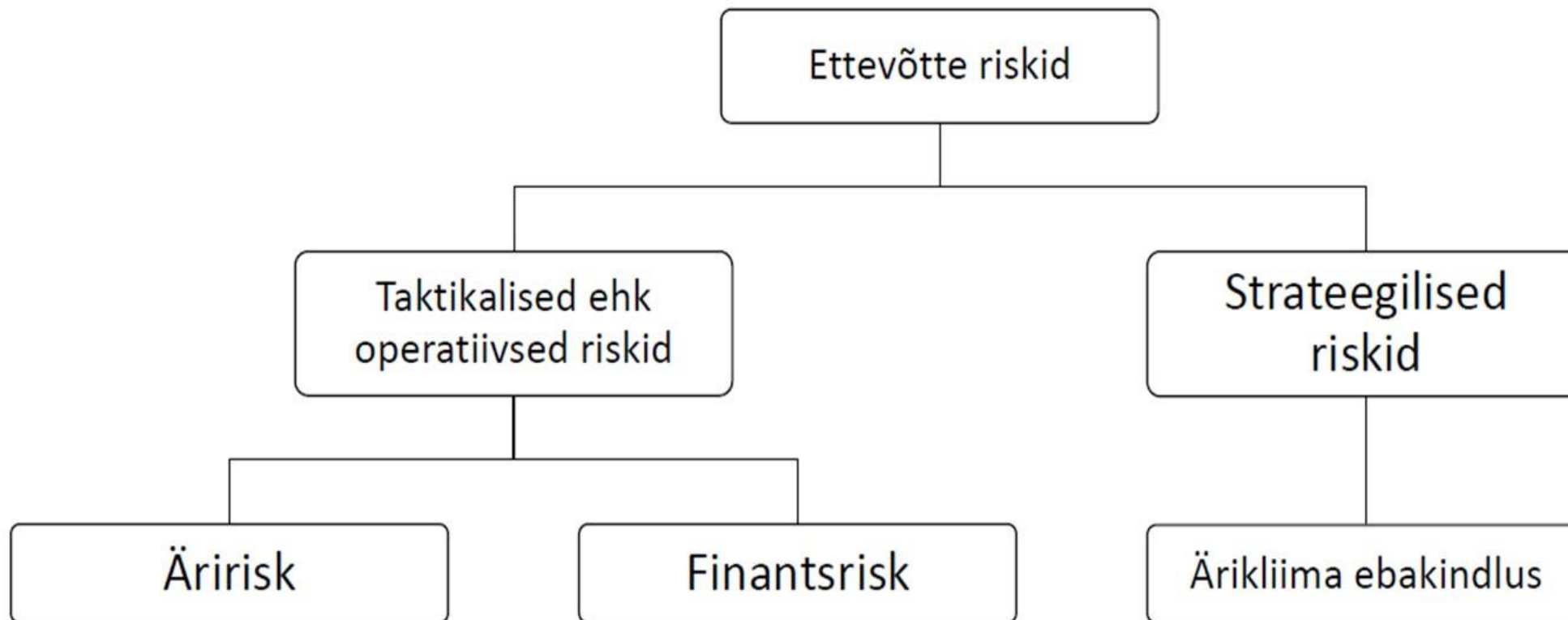
# Riskide tuvastamine

- Keerulisem kui esmapilgul paista võib...
- Arutlemiseks võimalik korraldada ajurünnak (ettevõtte juhtkond, juhtivtöötajad);
- Riskide tuvastamiseks võiks kasutada võimalust, kus iga meeskonnaliige kirjutab kolme minuti jooksul üles kolm riskiallikat. Seejärel antakse paber edasi järgmisele, kes omakorda lisab 3 uut riskiallikat järgmise 3 minuti jooksul jne.
- Kui paber jõuab alustajani tagasi, siis toimub grupitöö, kus koostatakse riskiallikate pingerida (4-5 kõige olulisemast riskist) ning viiakse läbi hindamine;
- Ühe juhatuse liikme või FIE puhul tuleks riskid tuvastada süsteemse kaardistamisega.

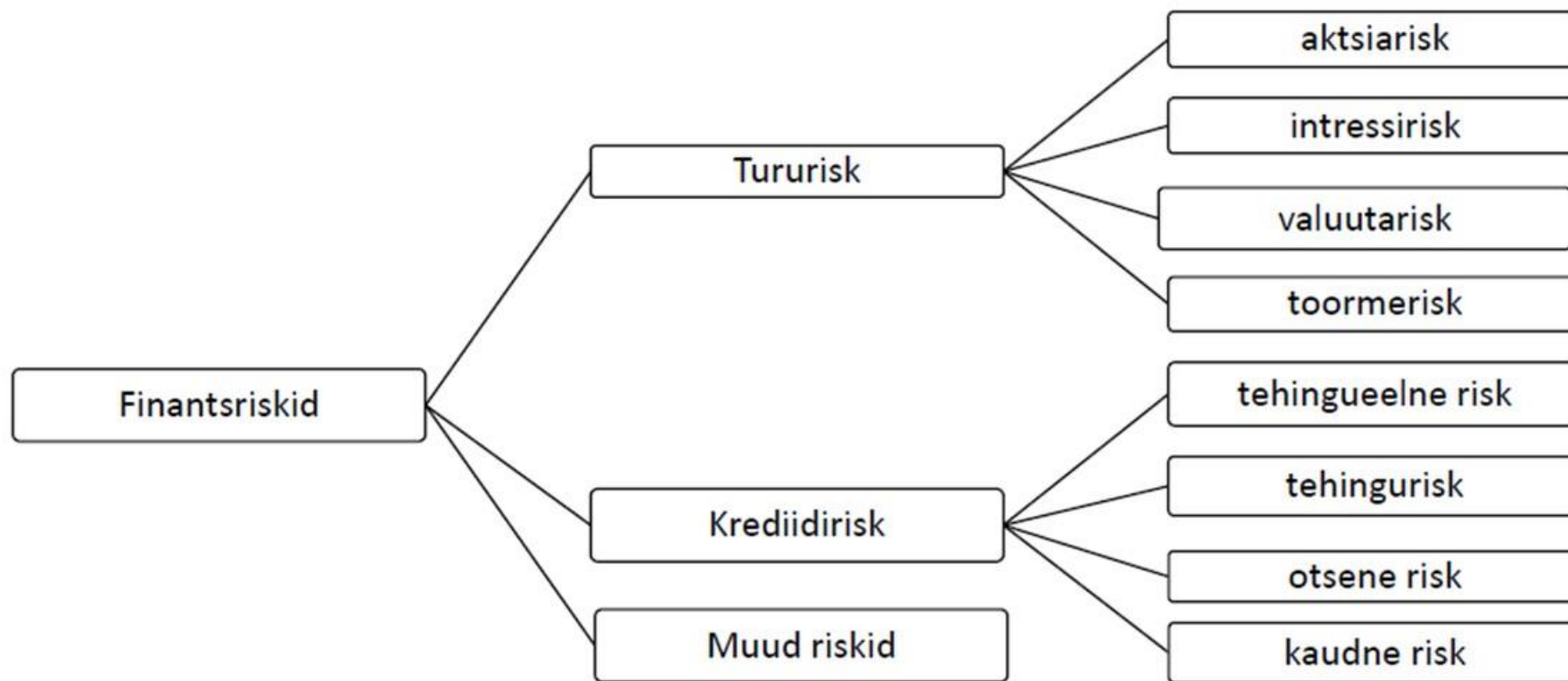
# Riskide klassifitseerimine (1)



## Riskide klassifitseerimine (2)



# Riskide klassifitseerimine (3)





# Riskide hindamine

Erinevate riskide esinemise tõenäosus ja mõju on erinev.

Hinnata tuleks:

- riski esinemise tõenäosust (suur, keskmine, väike)
- mõju, mis riskil on kui ta esineb (suur, keskmine, väike)
- vastumeetmete mõjusust.

## Meetodid

Riskimaatriks

Ohtude ja nõrkuste baasil hindamine (SWOTi realiseerumine)



**Eesti Maaülikool**  
Estonian University of Life Sciences

[www.emu.ee](http://www.emu.ee)

# Riskimaatriksid (1)

Eesmärk: visualiseerimine; terviklikkuse saavutamine; olulise eristamine vähem olulisest

## Variant 1 – kaardistamine ja paralleelne hindamine

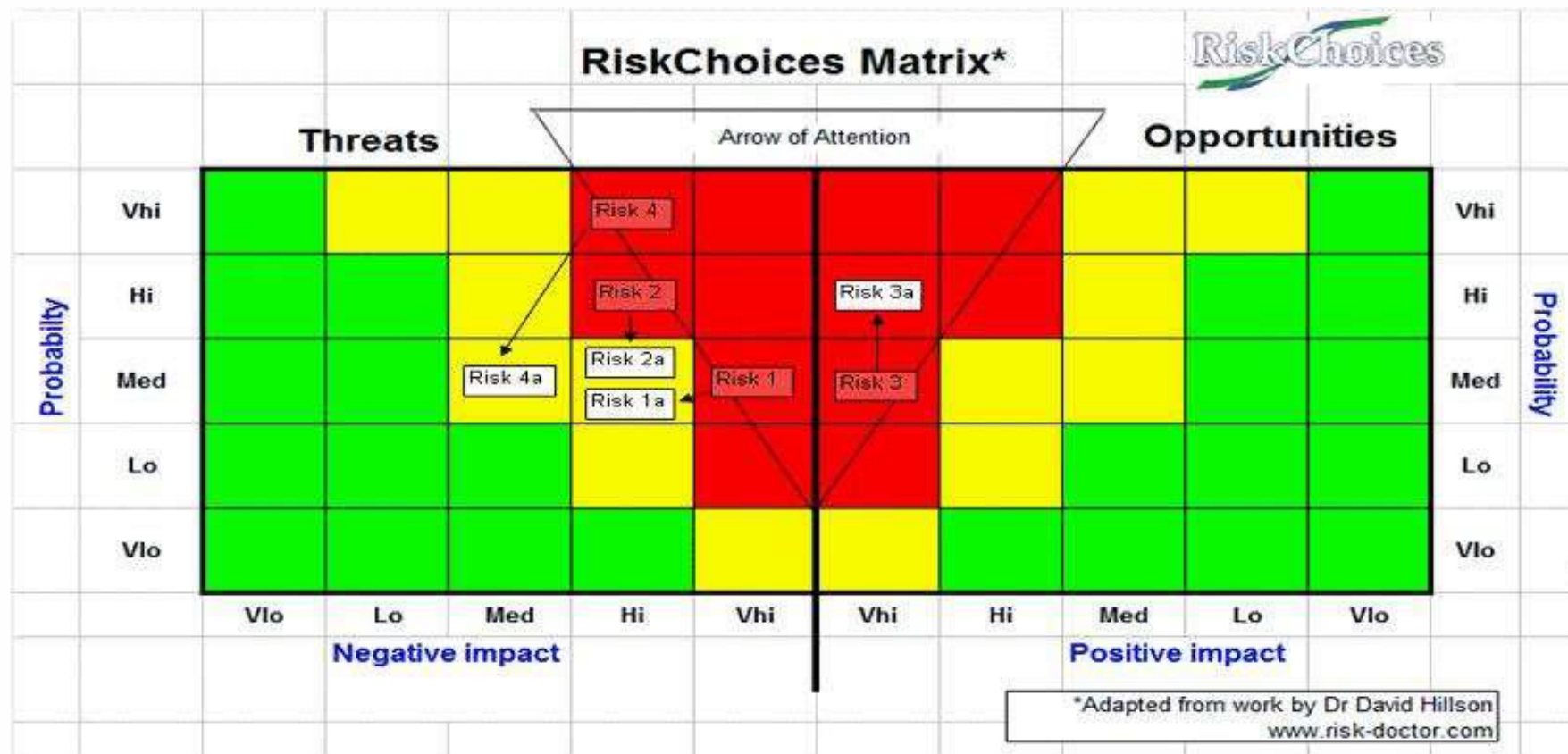
Risk	Riski realiseerumise tõenäosus	Riski realiseerumise mõju	Riski maandamise tegevused
Saagikus	M – Väga ebatõenäoline (0%-30%); K- Võimalik (30%-70%); T – väga tõenäoline (70%-100%)	M – väga väike (0%-30%); K – Keskmine (30%-70%); T – Tugev (70% - 100%)	Leevendamine; Vältimine; Ülekandmine; Aktsepteerimine
Turuhind jne			

# Riskimaatriksid (2)

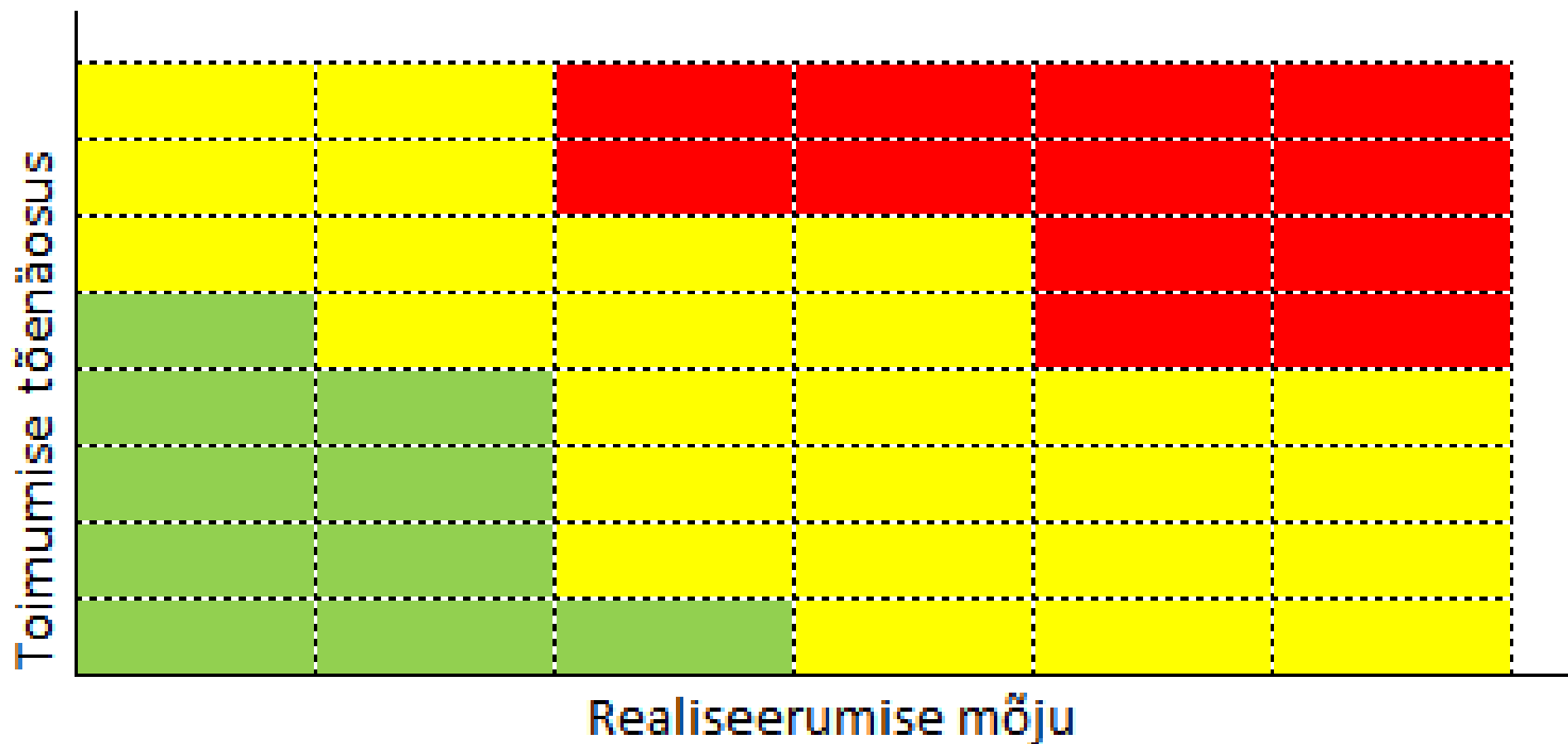
## Variant 2 – konkreetse riski hindamiseks

Risk mõju /	Väga väike (väike)	Keskmine	Suur (väga suur)
<b>Maksumus</b>	Tähtsusetu kulu (<7%)	7%-15% ülekulu	>15% ülekulu
<b>Kestus</b>	kuni 1 kuu	1-3 kuud	üle 3 kuu
<b>Ulatus</b>	üksiku näitaja muutumine	mitme näitaja muutumine	enamuse näitajate (negatiivne) muutumine
<b>Kvaliteet, tulem</b>	vaevumärgatav halvenemine	märgatav halvenemine	kuni vastuvõetamatu halvenemine

# Riskimaatriksid (3)

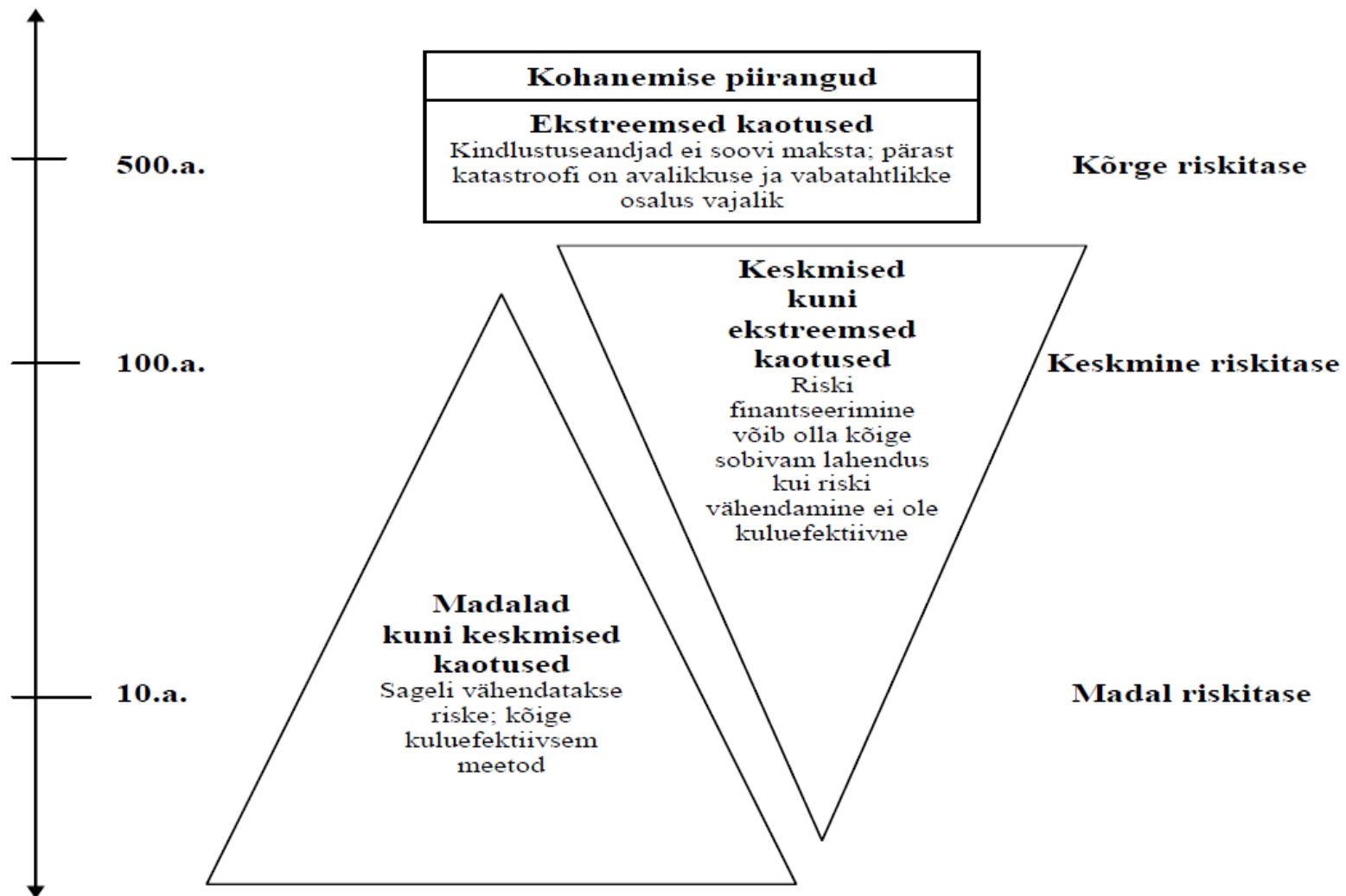


# Riskimaatriksid (4)



# Riskimaatriksid (5)

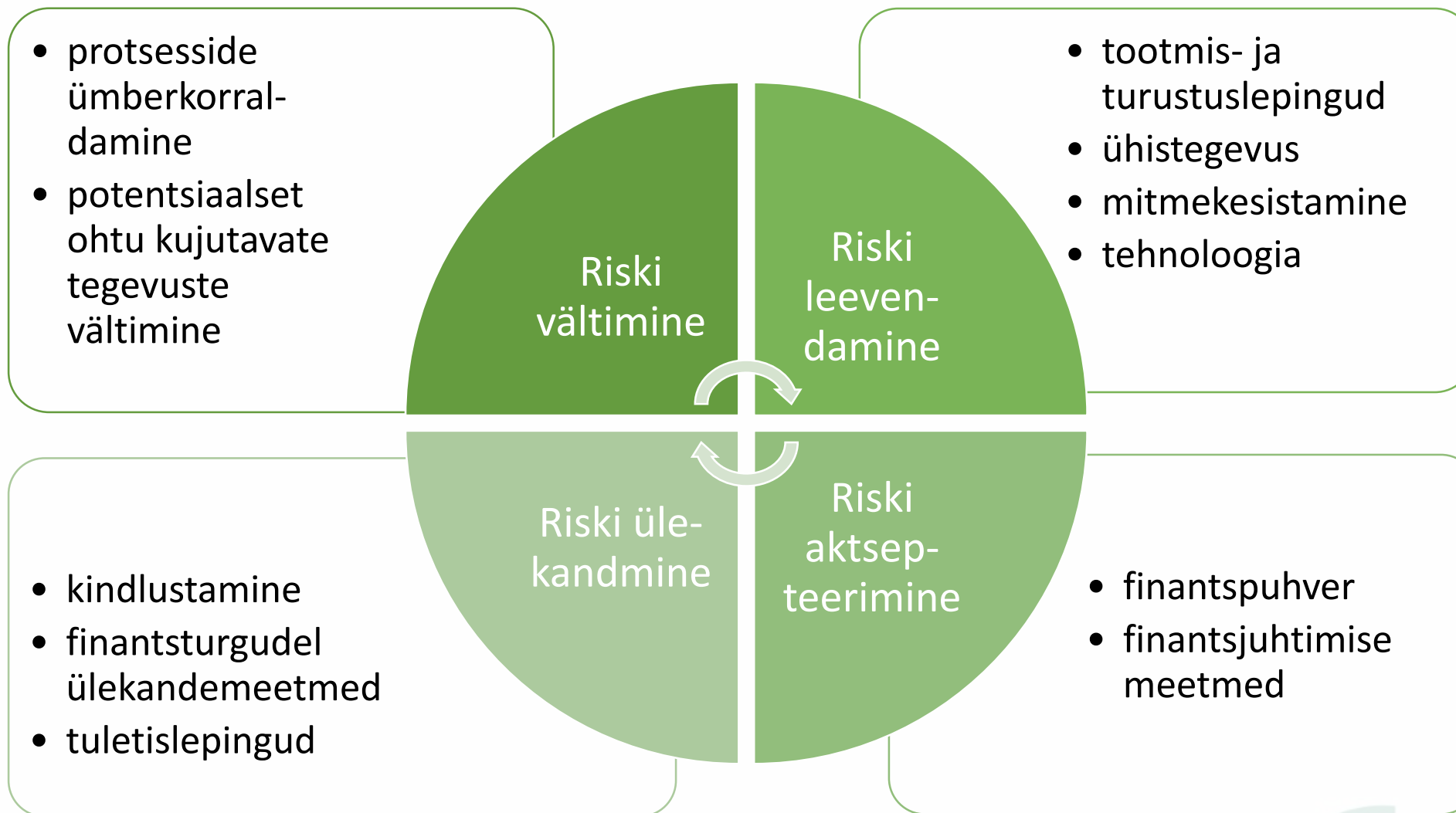
Madala sagedusega/ suure mõjuga sündmused



Kõrge sagedusega/ väikse mõjuga sündmused



# Äri- ja finantsriski juhtimise strateegia



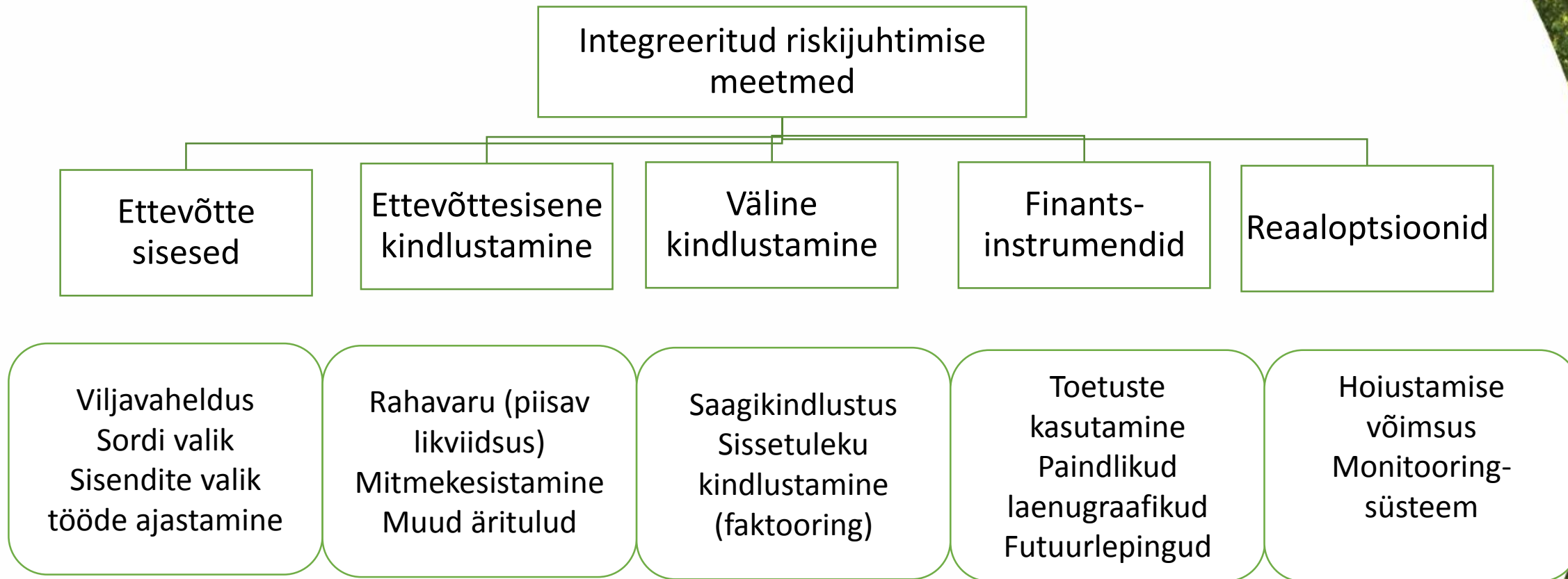
Allikas: Ratas, Nurmet 2017



**Eesti Maaülikool**  
Estonian University of Life Sciences

[www.emu.ee](http://www.emu.ee)

# Kombineeritud meetmed riskide juhtimiseks

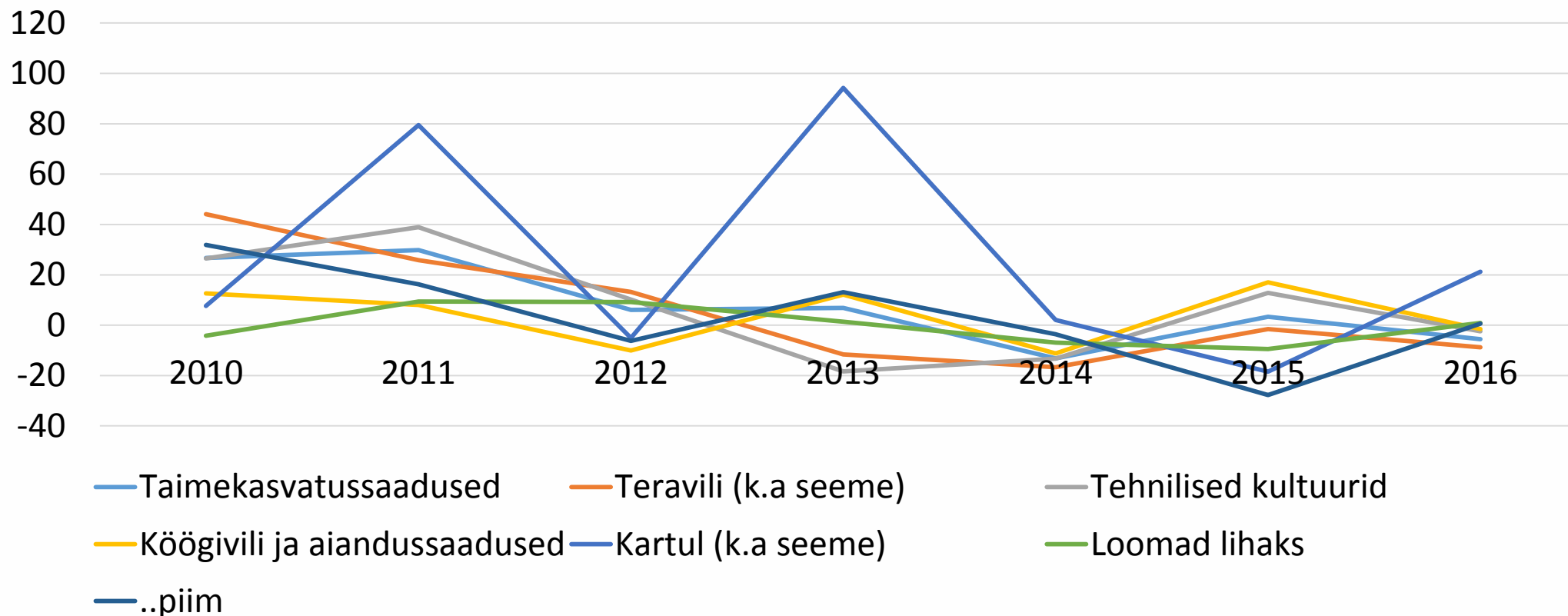


Allikas: Horton, J., Better risk management is the key to lifting farm-gate returns. Australian Grain. July–August 2015. pp 31-32



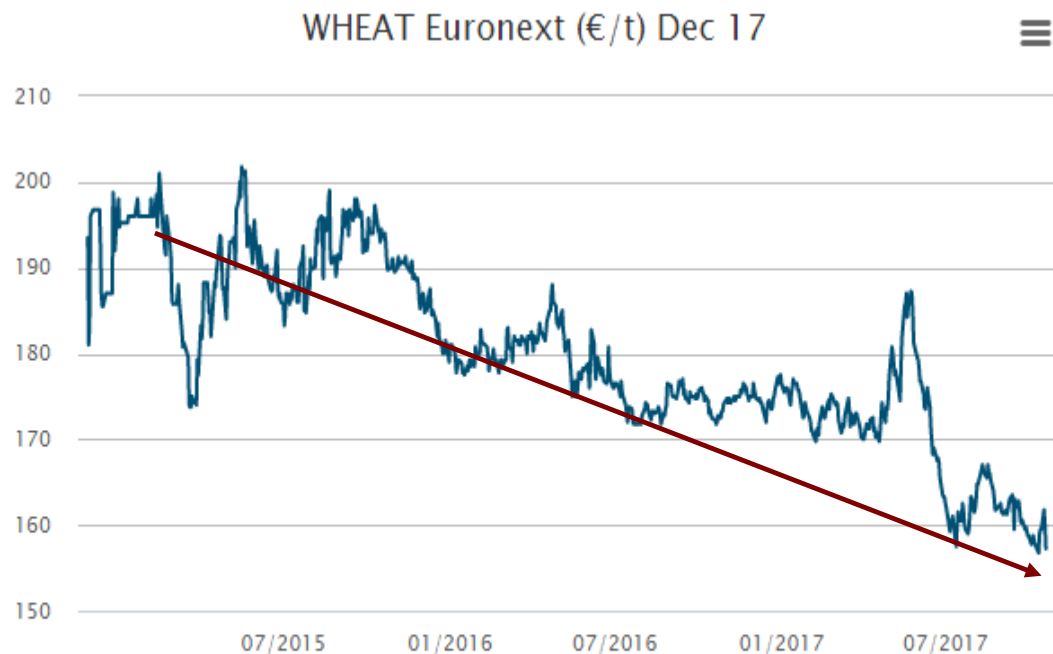
# Äririiski hindamine ja maandamine (1)

Alternatiivkultuuride näide – teosta võrdlus, nt tootjahinnaindeks

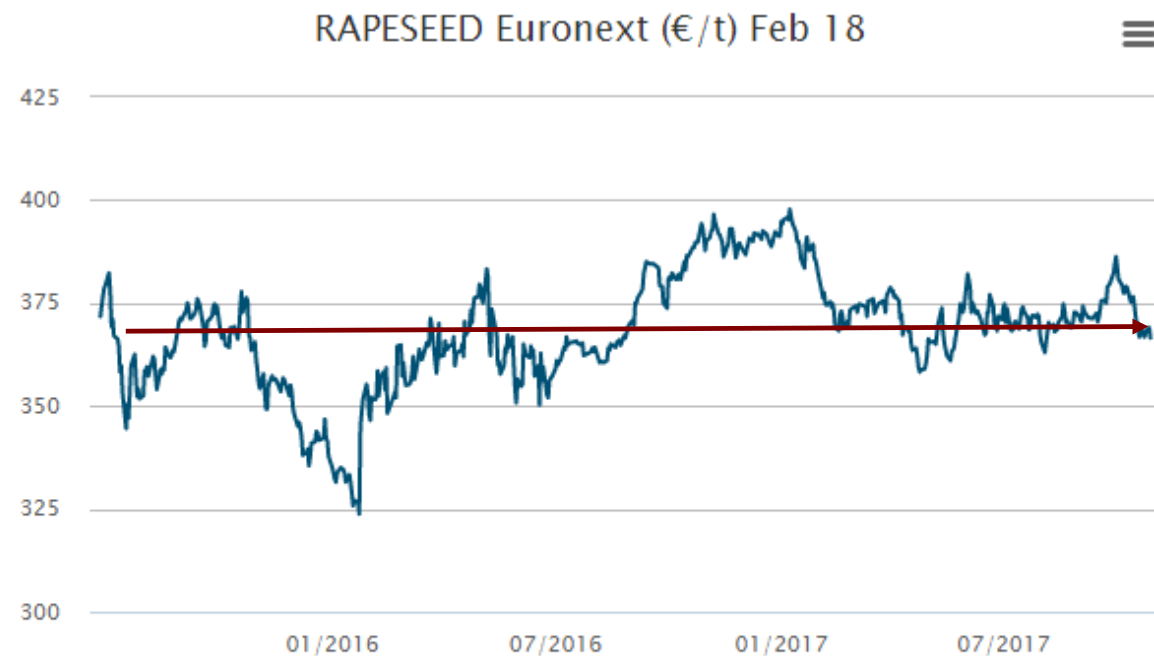


# Äririiski hindamine ja maandamine (2)

## Alternatiivkultuuride näide - börsihinnad



Cancel



Cancel



# Äririiski hindamine ja maandamine (3)

Alternatiivkultuuride näide – kultuuride jaotus ja müügitulu

Kultuurid külvikorras	Pindala ha ja osakaal %	Tulu, €; osakaal %	Mis juhtub kui	Kasum, €; osakaal %
Nisu	40 €, %	25 600 €; 24%	-10% tulu ja +5% kulu	mõju osakaal  ?
Rukis	20 €, %	9600 €; 9%		
Kaer	30 €, %	7200 €; 6%		
Kanep	7 €, %	11200 €; 10%		
Maasikad	3 €, %	54 000 €; 50%		

Riskide maandamisel on oluline proportsionaalsus, kuid ärikasumi osas võib olla proportsionaalsust keerukas prognoosida!

# Finantsriski hindamine ja maandamine (1)

Avaldub ettevõtte finantsnäitajates (finantstegevuses)

Lühiajaline likviidsusrisk;

Operatsioonirisk;

Krediidirisk;

Intressimäärade risk;

Pankrotistumise risk;

Allikas: Schönborn, J. (2010) Financial Risk Management of Interest Risk from a Corporate Treasury Perspective in a Service Enterprise. Diplomica Verlag

Rahavoo riskianalüüs stsenaariumi põhiselt – negatiivne; keskmine; positiivne;

# Mida näeme rahavoo prognoosist?

## Mida näeme?

Põhitegevuse rahavoog (toodangu müük ja tehtud kulutused)	tulud ja kulud laekumise/ maksmise hetke seisuga
Investeeringute rahavoog (reaal- ja finantsinvest.)	uued investeeringud, vara müük
Finantseerimine (laenud, liisingud,	raha laekumine ja kohustuste tagasimaksmine, sh intressid

## Mida ei ole rahavoo tabelis?

Kulumit (amortisatsioon)	mitte rahaline ja tuleneb investeeringust. Investeeringute finantseerimise osa
Maksmata, laekumata summad	tekkepõhine arvestus ja kassapõhine arvestus (ülevaate jaoks võib read lisada)

# Rahavoo tulem

Vaba raha hulk perioodi lõpuks.

Lisanduv rahavoog investeringust või tootmise laiendamisest tulenevalt. Investeeringu tasuvusaeg.

Ettevõtte väärtus tulenevalt rahavoo genereerimise võimest.

## Näited rahavoogude tabelitest

EAS

Swedpank

Muu



Microsoft Excel  
97-2003 tööleht



Microsoft Excel  
97-2003 tööleht



Microsoft Exceli  
tööleht



**Eesti Maaülikool**  
Estonian University of Life Sciences

[www.emu.ee](http://www.emu.ee)

# Finantsriski hindamine ja maandamine (2)

## Rahavoo sensitiivsuse määramine

Teraviljatootmine	Võimalik kasvumäär, %			Toimumise tõenäosus			Kaalitud keskmine muutus
	vähene- mine (-)	mõõdukas kasv (0;+)	suur kasv (+)	vähene- mine	mõõdukas kasv	suur kasv	
Teravilja saagikuse muutus	-5%	5%	10%	25%	50%	25%	3,75%
Teravilja hinna muutus	-5%	5%	8%	20%	50%	15%	2,70%
Tootmiskulude muutus	-10%	5%	15%	5%	90%	50%	11,50%
<b>muuda andmeid</b>							



Microsoft Exceli tööleht

Sensitiivsusanalüüsi näide arvutustabelis



**Eesti Maaülikool**  
Estonian University of Life Sciences

[www.emu.ee](http://www.emu.ee)

# Riskide ümberhindamine

- Selle etapi mõte on välja selgitada, milline (rahaline) mõju riskijuhtimise meetmetel oleks, kui neid rakendatakse.
- Selleks tuleks veelkord järjestada riskid nende tõenäosuse ja tagajärgede ulatuse järgi tingimusel, et rakendatakse riskijuhtimise meetmeid ja paigutada need uuesti riskimaatriksisse, märkides need teise tähistusega (näiteks risk nr 3 on maandatud kujul 3a).
- Kui riskijuhtimisestrategia rakendamise korral alaneb risk vastuvõetavale tasemele, siis on valitud õige riskimaandamise strateegia.
- Kui aga mitte, siis tuleks eelnenud protsessi uuesti korrata kuni vastuvõetava riskitaseme saavutamiseni.



# Kokkuvõte

- Integreeritud meetod riski juhtimiseks ei ole ainuvõimalik süsteem.
- Riskidega kaasneb sageli vaidlus riskijuhtimissüsteemide toimivusest, kuid nende tuvastamine võimaldab teadlikumaid otsuseid teha.
- Integreeritud meetod riski juhtimiseks võimaldab ettevõtte riske tuvastada, mõõta ja juhtida.



# Prognoosi, analüüsi ja teosta! Täname infopäeval osalemast!



Kontakt  
Maire.Nurmet@emu.ee  
Mati.Motte@emu.ee